

# Seuran kesäretkellä runsaasti kohteita

Teksti: Erkki Erähonka. Kuvat: Matti Mustola, Sauli Vähäkoski, Kari Kämäräinen

**Tämänvuotinen kesäretki** juhannuksen jälkeisellä viikolla oli vuorostaan täysin kotimainen. Käytössämme oli tasokkain kulkuneuvo, mitä SLHS:n matkoilla on koskaan ollut: Transdev Finland Oy:n auto n:o 700, Iveco Magelys vm. -09. Vaihtelevassa säässä reitti kulki ensin Varsinais-Suomen ja Satakunnan maisemissa jatkuen Pohjanmaalle Nivalan ja Oulaisten tasolle asti. Paluu etelään tapahtui Keski-Suomen kautta. Koska seuramme nimestä löytyy sana 'historia', ja retken vierailukohteista moni sattui olemaan maan vanhimpia yrityksiä alalla, tämän kertomuksen punaiseksi langaksi tuli helposti isäntiemme valokuva-albumit. Tämän vuoksi joissakin kohteissa on menty hie-man varikon asfalttia syvemmälle yrityksen tarinaan ja vähemmälle jää kalustoteknisten yksityiskoh-tien luetteleminen. Samalla se on kunnianosoitus näille linja-auto-työn sankareille tänä onnettomana halpabussien aikana.

Someron talleilla meille esiteltiin seuran kalustoa, jota on sijoitettu- na tälle Pohjolan Liikenteen va-rikolle, entiselle Someron Linja Oy:n paikalle. Sieltä matka jatkui



Matkaseurue Heikkilän Liikenteen varikolla. Kuva: Markku Heikkilä

Turkuun Vesman Liikenteelle, jossa Vesa ja Veijo Vesma kertoivat yhtiön vaiheista Lauri Vesman 1922 aloittamasta Helsinki –Vihti -linjasta lähtien ennen turkulaistumista. Näin ollen Vesma on yksi Suomen kaikkein vanhimmista edelleen toimivista linja-auto-yrityksistä. Nyt laajasta talli- ja huoltokiinteistöstä suurin osa on vuokrattuna muiden liikenneyhtiöiden käyttöön. Kiinnostavan näköinen oli myös Turun seudun joukkoliikenteen bussien myynti- ja hylkyrivistö lähellä Vesman Liikenteen varikkoa.

Päivän seuraava kohde J.E. Simola Ky Vehmaan Vinkkilässä tarjosi tuoretta linja-autohistoriaa. Jakke Simola kertoi, että juuri

edellisenä päivänä Boxer /Volvo vm. -64 oli saanut takaisin rekisterilappunsa TBI-80, joka oli auton tunnus Turun ja Porin läänissä sen jälkeen kun se oli ostettu Jyväskylän Liikenteeltä. Sinne se oli joutunut n:oksi 71 Keljon Linja Oy:n fuusiossa 1967. JL myi sen jo 1969 Simoloille, koska Boxerin imago soveltui huonosti Jyväskylän Liikenteen korkeatasoiseen Mersu-pitoiseen tilausajolaivaus- toon. Uutena Keljon Linja Oy:n tummansinisissä väreissä (joskin modernisoiduin viivoin) Boxer kantoi yhtiön suurinta kylkinumeroa 21 ja kilpiä XBZ-70. Auto on viimeistä piirtoa myöten entistetty Virossa, ja saimme tehdä sillä retrohengessä kesäisen ekskursion Vehmaan kirkonmäelle.

Säkylän Pyhjärven rantoja sivuten porhallettiin kohti Huittisia Satakunnan Liikenteen varikolle kaupungin linja-autoasemaa vastapäätä. Se oli ennen fuusiota Lauttakylän Auto Oy:n paikka. Ohjelmassamme ensin mainittu Säkylän varikko vaihtui tänne. Näytteille oli ajettu upeaa museo- kalustoa, mm. ex- Oras Liikenteen (alkuaan Tähtilinjat Oy:n) Büssing, Lauttakylän Auton Reo vm. -28 ja seuran omat "Lauttakylän" Kutter 7 ja vihreä Siipi-Wiima kunnioittivat pihaa läsnäolollaan.



Somerolla, vasen kuva Vesman Liikenteen esittely Turussa



J.E. Simola Vehmaan Vinkkilässä ja Boxer kirkonmäellä

Liikennepäällikkö Petteri Hurskainen isännöi vieraita, joita saapui paikalle lisää Porista Kutter 8/Scanialla. Auto on Satakunnan Liikenne Oy:n 46 säilytettynä yhtiön alkuperäisissä täyssinisissä väreissä. Koko suurella joukolla saimme tutustua tiloihin, joissa kakkukahvipöytäkkin löytyi katet- tuna siistiäkin siistimpään korjaamohalliin. Huittisista Harjavallan Hotelli Hiittenharjuun sai kak- kostielle valita, millä vehkeellä tuli. Letkassa ajoi Büssing Em- melmann, Kutter 8 ja Magelys. Niistä viimeinen taisi olla vähiten suosittu.



Satakunnan Liikenteen Huittisten toimipiste



Linja-auto- ja koriteollisuusmuseo Laviassa. Monipuolisen esitelmän aiheena muunmuassa puinen tuulilasimuotti

**Toinen matkapäivä** alkoi ajol- la Harjavallasta Porin Laviaan Linja-auto- ja koriteollisuusmu- seoon, joka on esitely tarkemmin Hetkussa 1/2015. Museon isäntä ja tj. Timo Lehtonen esitelmöi Lavian Autokori Oy:n sekä siihen likeisesti liittyvän Keto-Seppälä -yhtiön toiminnasta tässä kiin- teistössä vuodesta 1948. Puisen linja-autonkorin synty muuttui eläväksi vanhan tehdasrekvisiitan myötä kuten myös sitä seurannut kehitys koneineen. Jäljellä muse- ossa on tehtaan oma tuote V. Keto- Seppälä Oy:n auto n:o 11, Scania vm. -74. Koriteollisuus Laviassa loppui 1982.

Kankaanpäässä pidetyn ruoka- tauon jälkeen ajettiin Parkanoon, jossa sopivasti aiheeseen liitty- en tutustuttiin Parkanon Seudun Automuseoon, jonka laajaan ko- koelmaan sisältyy melkein kaik- kea muuta tieliikenteeseen liitty- vää paitsi linja-autoa. Sen jälkeen rantauduttiin seuran omalle tontil- le Parkanon varikolle, jossa puret- tiin Magelyksen uumenista muka- na varastoon kuljetetut varaosat.

Varsinainen vierailukohde oli va- rikkomme naapuri, kadun toisella puolella sijaitseva A. Lamminmä- ki Oy.





SLHS:n Parkanon tallilla, pienissä kuvissa A. Lamminmäellä

Oli silmiä piristävää nähdä pihan täydeltä täysviininpunaisia busseja vaihtoehtona nykymuodikkaiden toinen toisesta firmasta erottumattomien vitivalkoisten sijasta. Ari Lamminmäki ohjasti porukan yläkerran kokoushuoneeseen runsaan kahvipöydän ääreen ja samalla kuuntelemaan Lamminmäki-yhtiön tarinan AVesityksenä. Linjaliikenne ulottuu kolmeen naapurikaupunkiin, Kankaanpäähän, Ikaalisiin ja Virroille. Muita toimialueita ovat matkatoimisto- ja tilausajoliikenne sekä taksipalvelut. Yhteensä toistakymmentä autoa käsittävä kalusto sisältää näyttävien isojen turistibussien ohella useita pienempiä autoja pienryhmien ja taksiliikenteen tarpeisiin.

Kaatosateessa alkaneen Provinssirockin parveilevat ihmismassat ohitettiin Seinäjoella päästäksemme kantatie 63:lle (Kauhava – Ylivieska). Sen tien ja 68-tien risteyksen taukobaariin Evijärvellä pysähdyttiin kahville. Virkistäytyneinä tehtiin kierros viereisen Oy Järviseudun Linja – Sjönejdens Linje Ab:n tallien pihaan. Tuttu firma, koska sieltä on kotoisin pari SLHS:lle saatua Ajokkia. Samana iltana baarin kulmalla teiden 63 ja 68 kohdatessa sattui uutistietojen



Nivalassa Heikkilän Liikenne ja Paakinaho

mukaan vaikeisiin vammoihin johtanut risteyskolari ketjuuntuen neljän auton ruttautumiseen.

Kaustisen ja Toholammin maise- mat ohitettuamme saavuttiin Pohjois-Pohjanmaan puolelle Sieviin Kamusen Liikenteen sivutalleille. Paikan uusi isäntä on tietenkin Oulaisten Liikenne Oy, mutta Kamusen nimi näkyy edelleen autojen kyljissä niin kuin kaikkien OL-konserniin ostettujen kohdalla on tapana. Pitkän ja vaiheikkaan päivän päätteeksi majoittuminen Nivalan kaupungin keskustahotelliin oli tervetullut.

**Kolmannen päivän** aamuna Hotelli Puustellin pihasta meidät noudettiin Heikkilän Liikenteen Ajokki 5000B/Leyland Leopardilla vm. -77, alunperin Postin linja-auto Lapista. Päivän isäntänämme toimi itse Markku Heikkilä, yhtiön tj. ja seuran pitkäaikainen jäsen. Leylandilla reissattiin koko kolmas retkipäivä naapurikaupunkien Ylivieskan, Oulaisten ja Haapaveden teillä. Heikkilän Liikenteen kotipihalla kohtasi hieno turistikaluston rivistö, josta osa oli lähtökuopissa seuraavana päivänä alkavien suvisseurojen kuljetuksiin kohti Vaasaa. Tilausajojen lisäksi Heikkilä-yhtiö hoitaa vain jonkin verran Nivalan kaupungin paikallisia koululaiskuljetuksia.

Seudun valti on 26:n auton Paakinahon Liikenne Oy, jolle suunnattiin seuraavaksi. Tallit ovat entinen Outi Kangas Ky:n varikko, jonka fuusion yhteydessä Paakinaho-yhtiö siirsi pääkonttorinsakin Haapavedeltä Nivalaan. Kuten Jukka Paakinaho kertoi, myös he ovat yksi maan vanhimmista toimivista yrityksistä alalla alkaen vuodesta 1924. Ensimmäinen Velj. Paakinahon nimellä tunnettu yhtiö hoitaa linjaliikennettä Haapajärveltä ja Haapavedeltä Ouluun ja paikallisemmin linjoja Haapaveden kaupungin ja Siikalatvan kunnan alueilla. Erittäin tärkeitä heillekin ovat tilausajot.

Ylivieskassa tutustumiskohteena oli ex-J.E. Klemetti Oy:n nyky. OL-konsernin omistamat tallit. Marko Pirttijärvi ja luottamusmies Timo Karhula esittelivät paikan ennen kuin suuntasimme Oulaisten Liikenteen pääkonttorille Oulaisten keskustaan. Siellä Esa Pirttijärvi kertoi huumorinhöyrysteisesti tämän suomalaisittain suuryrityksen synnystä ja värikkästä historiasta. Kun Joonas Pirttijärvi ensin aloitti 1936 linja-autohommat, Martti-veli ryhtyi myös alalle. Samoin tekivät nuoremmat veljet Väinö, Otto ja Eino. Tämä Pirttijärvien vähää vaille seitsemän veljeksien sarja kuitenkin viisaasti yhdisti voimansa 1953 Oulaisten Liikenne Oy:ksi. Uusi sukupolvi hoitaa edelleen lähes sadan auton konsernia toimitusjohtajanaan nykyisin Samuli Pirttijärvi. Toimiston tiloissa piirakkakahvien lomassa saimme tutustua laajaan valokuva- ja dokumenttikokoelmaan veljesten ja sittemmin yhtiön yritystaipaleelta.

Oulaiskonsernin autot ovat yhtenäisesti emoyhtiön väreissä ja kylkinumerosarjassa, joka näyttää jo yli 100:aa. Matkustajille tutussa paikallishengessä entiset firmojen nimet on jätetty bussien kylkiin. OL-konsernin yhtiöt ovat: J.E. Klemetti Oy (Ylivieska), Käkelän Liikenne Oy (Raahe),



Viitasaaren Tilausliikenne



Oulaisten Liikenteen pääkonttorilla ja varikolla

K. Hollanti Oy (Pyhäjärvi), Karhun Liikenne Oy (Siikajoki/Paavola) ja Kamusen Liikenne Oy (Kalajoki) sekä tietenkin itse emoyhtiö Oulaisten Liikenne Oy (Oulainen). Myös T. Konttila Ky:n toiminta Kärsämäeltä oli siirtynyt OL:n omistukseen jo 1988. Konserniin kuuluu lisäksi oma matkatoimisto Matka-Rasti Oy.

Takaisin Nivalaan hotellille palatessamme poikkesimme jälleen Paakinahon entisen kotipaikan, nykyisen sivuvarikon pihalla Haapavedellä. Siellä kiinnostavin nähtävyys oli entinen

Pulkkilan Liikenne Oy:n Lahtikorinen auto, joka työskentelee täyttä päätä Lumimetsän koululaislinjalla edelleen alkavana syyskautenakin. Onneksi pohjois-pohjalaiset kriteerit koulubussin ikä- ja tasovaatimuksista ovat moninkertaisesti järkevämmät kuin pois-pilatuilla suurkaupunkiseuduilla, joissa vaatimuksista puuttuu enää kypäräpakko, disko ja ilmainen cokistarjoilu koulumatkan aikana...

**Neljännän** ja viimeisen retkipäivän reitti kulki vt. 27:ltä poiketen oikotietä Haapajärveltä Pihtiputaan kautta nelostielle ja Viitasaaren Tilausliikenne Oy:lle. Tj. Keimo Paananen esitteli tämän perinteisen perheyrityksen, ja isä Veikko Paananen kertoi vanhoja sattumuksia. Jenny Paanasta ilahdutti kovin se, että seuran matkalla oli myös naisväkeä. Hän itse oli aloittanut rahastajana mutta oli pian läänin ensimmäinen nainen, jolla oli linja-autokortti. Miesvaltainen ala epäili aluksi naishenkilön kykyjä tähän ammattiin. Hänen nimikkoautokseen tuli pitkään palvelleet lahtelainen, joka edelleen seisoo yhtiön pihalla päällään Keihärinkosken linjakilvet.





"Evergreenejä" Uuraisten Liikenteen varikolla

Täälläkin kahvin ohella tarjoutui tilaisuus tutustua valokuva-albumeihin, myös linjaliikenteen aloittaneen Almar Paanasen aikaisiin kuviin ja kuulla niiden taustoista. Paanasten yritys on aina pitänyt hyvää huolta henkilökunnan viihtyvyydestä ja virkistystoiminnasta. Yhtiö on nyt 13 auton kokoinen ja hoitaa nimensä mukaisesti korkeatasoisella Irizar-pitoisella kalustolla tilausajoa. Omat matkatoimistopalvelut tarjoavat monipuolisia vaihtoehtoja koko Äänekosken seudulle, ja busseilla on tukikohta myös Jyväskylässä. Kaiken lisäksi ajetaan koulupäivinä vakiovuoroja Kinnulaan, Kivijärvelle ja Keihärinkoskelle.

Viimeinen ohjelmoitu kohde löytyi taukopaikan Hirvaskankaan ABC:n jälkeen länteen vievän pikkutien varresta, Uuraisten Liikenne Ky. Tämä Kivelöiden perheyritys juontaa juurensa vuoteen 1927, jolloin Robert Kivelä aloitti linjalla Uurainen – Saarijärvi – Äänekoski. Pojat Emil ja Veikko jatkoivat isänsä renkaanjäljissä, ja nyt yhtiö on Ritva Kivelän sekä poikansa Kimmon huomas- sa jo neljännessä polvessa. Kun ikivanha Nyrölään linja hiljattain lopetettiin, jäljelle jäi enää Jyväskylä – Tikkakoski – Uurainen – Lannevesi – Saarijärvi -linja ennen tiheästä reitistöstä seudul-

la. Mutta sitäkin komeammin toimintaa hallitsee tilausajoliikenne hyvin ajanmukaisella kalustolla. Autoja on alta kymmenen, osa pikkubusseja. Lippulainvoina purjehtivat turistilasteissaan kolme Volvo 9700:aa. Uuraisten Liikenne on Parkanon Lamminmäen tavoin poikkeuksellisen näyttävä autojensa värityksessä tällä valkotautia potevalla alalla. "Kivelän vihreät" pirteine punaisine ja keltaisine virtaviivoineen on mainittu jopa Suomen kauneimmiksi linja-autoiksi. Mieli-piteeseen on helppo yhtyä.

Väkeä viihdytettiin leikkimielisellä tietovisalla. Siinä rekvisiittana oli puolimetrinen pellinpala, jossa tunnisteena ainoastaan kylkinumero 4 haalistuneen vihreäl-

lä maalipohjalla. Piti tietää auton alkuperäinen omistaja, muistaa korin valmistaja ja alustamerkki sekä vielä kysymys värin historiasta – miksi Kivelän autot ovat vihreitä? Kuinka ollakkaan, I–III sijojen palkintoina olleet UL:n Evergreen-lippikset menivät kaikki keskisuomalaistautaisille tietokilpailijoille.

Kimmo Kivelä tarjosi pullakahvit seurueellemme Uuraisten Matkahuollon baarissa, mikä kiitoksin vastaanotettiin kesäretken virallisen osuuden päätteeksi. Kirkonkylää halkova vanha maantie oli sopiva ura modernin Magelyksen pyörien alle kohti Jyväskylää Kuikan ja Puuppolan kautta, koska se on pätkä muinaista valtatieta 13 Viipuri – Kokkola. Jyväskylän kesänvihreisiin ja uudenkarheisiin KA-konsernin "Linkkeihin" luotiin pikaiset silmäykset kaupungin katukuvassa. Kimmo Kivelä kertoikin jonkun valittaneen, että miksi Jyväskylän joukkoliikenne varasti busseihinsa Uuraisten Liikenteen värin. No, ei nyt ihan mutta melkein.

Loppumatkan jatkuessa Jämsän jälkeen Helsinkiin retkeläisten joukko oli huvennut jo huomattavasti. Kiitokset jälleen matkanjohtaja-kuljettaja Timo-Pekalle hyvin suunnitellusta ohjelmasta ja monipuolisesti valmistelluista tutustumiskohteista! Tämä takasi kesäretken täydellisen onnistumisen.



Retken matka-autot:  
Iveco Magelys HD (vm. 2009) ja  
Ajokki 5000B/Leyland (vm. 1977)

Länsi-Suomen  
kesäkiertä